

המצפה

עתון שבועי

לכל עניני החיים, לספרות ולמדעים ולכל עניני היהודים

..... יוצא לאור בכל ערב שבת.

מחיר מודעות:

בעד כל שורה קצרה (רבע רחב העמוד)
באותיות פטיש 40 הלר.
במודעות הנכפלות יורד המחיר כפי הערך.

הארסה לבית המערכת ילאדמיניסטרציה:

„Hamicpe“

ul. Św. Sebastyana 32,
Kraków.

מחיר החתימה:

באוסטריה-אונגריה:

לשנה 6 כתרין
לחצי שנה 3
לרבע 1.50

באשכנז:

לשנה 7 כתרין

ביתר הארצות:

לשנה 8 כתרין

Kraków, 15. Kwietnia 1904.

גליון א.

קראקא, א' רר"ח אייר תרס"ד.

אל המוראים!

כי יש צורך בעתון עברי מיוחד לנליציה וליתר ארצות אירופה התיכונה — זאת, כמדומים אנו, איננו צריכים להדגיש כלל. שני העתונים העבריים, היוצאים היום ברוסיה, ערוכים אמנם בטוב טעם; אבל ידי העורכים אסורות, אסור לעתוני רוסיה להודיע כל דבר השייך, אשר נפל בארצם, אסור להם להגיד דבר אמת על אדות מצב היהודים, חצי כה עמנו, היושבים ברוסיה, ועל אדות הרדיפות והשטנה, המתחוללות נגדם בכל עת. כל הידיעות, אשר נמצא בהם על אדות הני אחינו בארצות הגדולות ההן, הן רק דברים של מה בכך, ענינים פעוטים, שאין לכן הוין-לארץ עסק בהם. ידיעות אמתיות על דבר המעשים הגדולים, הרדיפות, המשטמה, התנועה הרבולוציונית, המפלגות הרבות, אשר בקרב צעירי עמנו שם, דרישת משפט צדק, בקרת העול, עוות הדין והחמס, אשר יסבלו היהודים יום יום על ידי הממשלה ופקידיה העריצים, צעקות העשוקים ונאקות הרצוצים, — מכל אלה לא יראה ולא ימצא דבר בעתוני רוסיה, כאלו לא לאלה נוצרו עתונים. רק קול משק נשיקת השכט והמית השתחוויות והקידות נשמע מעתוני היהודים אשר ברוסיה, עד שיהיה לרא ולגלעל נפש בעינינו.

אם רע וזמר גורל אחינו המדיני בממלכת הרשעה, דיה לנו צרה במקומה ואין לנו לסכול את תוצאות הלחין המדיני ההוא ואת תולדת מצוקת הנפשות ההן, אף על פי שאנו משתתפים בצערן. יהי נא לנו בארצנו, ההפשית בענין זה, עתון עברי, אשר ינתר לבתחלה על בניסותו לרוסיה, למען תהיינה ידי העורך חפשיות ולא יצטרך לכהד את האמת תחת לשונו ולמנוע מקוראיו את הידיעות החשובות ואת המקרים הנכבדים, אשר יקרו בכל יום ויום ברוסיה הגדולה בישראל ובעמים, וביחוד עתה בעת המלחמה הגדולה, אשר מהפכות ושנויים מתרגשים שם לכא ועתוני רוסיה מחשים. „המצפה“ יהיה עתון כזה.

אנחנו מוציאי „המצפה“ לאור, יודעים, כי הרבה נסיונות כבר נעשו בנליציה בהוצאת עתונים עבריים וכלם היו לריק, העתונים לא האריכו ימים ומוציאייהם תלו את הקלקלה ביושבי הארץ ובתכונותיהם ויבדילום לרעה מיתר אחינו ואנחנו ידענו מן הנסיונות ההם עצמם, כי לא מדות יושבי הארץ היו לפוקה ולמכשול למוציאי העתונים, אלא המוציאים לא ידעו את צרכי המדינה ואת דרישות יושביה וזה היה סבת כשלונם. ובקבלנו על עצמנו מראש, בתור ילידי הארץ הזאת וסכירי טבעה ותכונת יושביה, לתקן כל מעוות ולמנות את החסרונות, שהיו בעתונים אשר לפנינו, ולתת לבני סדינותינו עתון עברי לפי התנאים הדרושים פה ולפי טעם בני המערב, הרשות לנו לקוות, כי הפצנו יצליח בידינו וקוראי עתונים עבריים באירופה התיכונה ובנליציה יכירו מפעלנו ויעמדו לימינו. לא חסד נבקש מאת הקוראים, אלא בחינת הצרך והמועיל. ואז העתון בעצמו יסול לו מסלתו ולא יזקק לבקשת רחמים ולתחנונים.

„המצפה“ לא יבטיח הרבה מראש, אבל מה שיבטיח יקים בדיוק ויותר ממה שיבטיח יתאמין בכל האפשר להשתכלל ולעמד על מרום דרישת זמננו.

„המצפה“ לא יהיה אורגן לענינים יהודיים או ציוניים לבד, בעתונינו השבועיים בשפות לועזיות, אלא בשורה הראשונה יהיה עתון, אשר יסלא תפקידו בכל העתונים במקומות ובמקרים, שאין צרך או יכלת לקרא עתון יומי. הוא יתן בכל גליון וגליון השקפה שלמה מכל החדשות החשובות, שנעשו בסרך השבוע בעניני המדינות, בעניני החיים וההברה, בעמים ובישראל, בעניני המדע והספרות. וגם קוראי עתונים יומיים ימצאו הפין ב„המצפה“, לראות בו רשימת כל הענינים הנכבדים, שהיו פזורים בעתונים היומיים בכל ימי השבוע וחות דעת עליהם מנקודת מצב היהדות והציונות. מובן מאליו, כי הענינים הנוגעים לנו היהודים ימצאו מקום רחב יותר מענינים כללים לגמרי, ולנוגע לציונות יושם לב כיהוד.

„המצפה“ יביא בכל גליון מאמרים קצרים, מבארים ומכררים את כל הנעשה בעמנו ולעמנו, יעיר על כל עול מבית ומהוץ, ייסר כל מדה בלתי נכונה, ישפוט על כל הרע והמנונה במקום שהם בלי משא פנים, יזהיר על כל סכנה ועל כל התרשלות הראויה לתוכחה, יתאמין לעורר נרדמים לפעולה ולחנך את הקוראים ברוח היהדות האמתית וברוח הציונות.

„המצפה“ יביא מאמרים ספרותיים ומדעיים, מאמרי בקרת וחקירות מדעיות בספרותנו הקדסונה ובדברי ימינו ולא ינאל למאוס כאיזה ענין יהודי ע"פ משפט קרים וע"פ תאנת החקוי, כנהוג. . . .

ל„המצפה“ סופרים מיוחדים קבועים בכל ארצות פזורנו, אשר יודיעו בהקדם האפשרי מכל הנעשה בישראל בארצם. ב„המצפה“ יבוא בכל גליון ספור נחסד או ציור יפה, המתאים לרוח היהודי ולמוסרו; גם שירים מטובי פיטנינו. גם לדברי בדיחות יושם לב.

„המצפה“ ישמור את לשוננו ע"פ מצבת בזמננו ויתן מקום להרחיבה באופן טבעי, אבל לא יתן לערב בלשוננו מליצות ארמיות ללא צרך ולקלקל את הצורה והסגנון במזיד, כמו בכדי להקניט את הפוריסטים המדומים.

„המצפה“ נוסד על ידי שותפים על כסיס פיננצי הוק וקיומו בטוח.

„המצפה“ ישמור את מועד צאתו ולא יאחר.

„המצפה“ לא נוסד לשם שעשעים לעורך או לקוראים, אלא לשם עסק ולמלאות הסרון מרגש. לכן ישתדל להיות צרך לכל יודעי שפתנו, במלאו את דרישות רוב הקוראים ובהביאו רק דברים, אשר ימצאו המה חפין בהם ולא דברים נשגבים, ע"פ טעם יחודי סגולה או ע"פ טעם בני נכר. „המצפה“ לא יהיה איפא לוקסוס, אלא דבר נחוץ, אחד מצרכי החיים, ביתר העתונים בזמן הזה בכל העמים.

לכן, בשימנו לב אל סצבם הרע של בני עמנו, שמנו את סחור „המצפה“ מצער מאד, אשר כמוהו לא נשמע מיום היות עתונים עבריים ליהודים — ששה כתרין לשנה, שלשה כתרין לחצי שנה, כתר וחצי לרבע שנה.

שמעון מנחם לזר. המו"ל: נפתלי האה.

